

NOVICE

Sokol ni državna ustanova. Tako je razsodilo bansko sodišče v Zagrebu. Neki Leakovič iz Bošnjakov pri Osijeku je bil proti sodelovanju gasilskega društva s Sokolom, češ, da je ta politično društvo, ter da bo občina v slučaju takega sodelovanja odrekla gasilnemu društvu vsako podporo. Leakovič je bil od osiješkega sodišča obsojen na 2 meseca zopora in 500 Din denarne kazni, pogojno na 2 leti. Pritožil se je na bansko sodišče v Zagrebu. To sodišče je zavrglo osiješko obsodbo ter Leakoviča oprostilo. V razlogih je sodišče izreklo, da Sokol kraljevine Jugoslavije ni državna ustanova v smislu čl. 4 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Za državno ustanovo se Sokol ne more smatrati, čeprav je osnovan z zakonom. Omenjeni člen je namenjen le za one ustanove, ki jim je zaupana vršitev državne oblasti, dočim je Sokol organizacija, osnovana izključno le z nalogo za fizično in moralno vzgojo naroda.

Smrt znanega frančiškana. V starosti 72 let je umrl v Zagrebu g. p. Vendelin Vošnjak, večletni gvardijan na Trsatu. Rajni je bil doma iz Šmartna pri Velenju in so ga dobro poznali mnogoteri romarji k trsaški Materi božji.

Umrl je v Framu pri Mariboru vpok. in obče priljubljeni davčni upravitelj g. Ivan Vidmar. Pokoj njegovi duši, preostalim naše sožalje!

S prvega nadstropja je padla dne 29. marca v Mariboru v Dravski ulici triletna Silvica Ogrinc. Otrok si je pri hudem padcu pretresel možgane in dobil tudi druge opasne notrajne poškodbe.

Smrt ga je rešila štiriletne ječe. Dne 16. decembra lanskega leta je bil obsojen Jožef Hojnik iz Radvanja pri Mariboru na štiriletno ječo radi uboja Jakoba Klemenčiča, ki je bil izvršen dne 18. novembra l. l. v Razvanju. Oblast je

Združene ameriške države so natisnile nove mncžine papirnatih dolarjev, da bi s tem zajezile denarno krizo.

zvala Hojnika, da odsedi prisojeno kazen, a je ta dne 29. marca nenadoma umrl.

Velik požar v Hočah pri Mariboru. V noči na 31. marca je upepelil ogenj v Hočah pet gospodarskih poslopij. Pogorela sta dva posestnika: Franc Babič in Ivan Prelog. Požrtvovalnemu delu gasilcev iz raznih krajev gre zasluga, da niso zajeli plameni še stanovanjske hiše. Živino so rešili, le ena krava je zgorela. Škoda je velika, zavarovalnina neznatna in vse govori, da gre v tem slučaju za požig.

Strašno delo požigalčeve roke. Zgornja in Spodnja Polskava trepetata že zopet dalje časa pred požigalčevo roko, ki je še neizsledena ter od časa do časa z vso krutostjo deluje. Zadnji teden je požigalec v eni noči požgal dvoje gospodarskih poslopij. Prva žrtev požiga je postal posestnik in železničar Mesarič na Spodnji Polskavi. Ogenj mu je uničil gospodarsko poslopje in hišo. Škoda je tem občutnejša, ker je zavarovalnina nizka. Komaj je bilo uničeno

Mesaričevo imetje, se je že pojavil podtaknjen rdeči petelin na gospodarskem poslopju župnišča na Zgornji Polskavi. Gašenje je bilo težavno radi pomanjkanja vode. S poslopjem vred je zgorela krma, vozovi in razno gospodarsko orodje.

Še en požar na Gornji Polskavi. V petek večer dne 31. marca, ob pol 12. uri, je bil zopet ogenj. Zlobna roka je zažgala gospodarsko poslopje posestnika Štefana Marčič, po domače: Kaukler.

Izdelovalnica poljedelskega orodja je pogorela v Trnišah pri Sv. Marjeti v župniji Št. Janž na Dravskem polju posestniku Kirbišu.

Sreča v nesreči. Dne 29. marca krog 4. ure popoldne je peljal pri postaji Sv. Lovrenc na Dravskem polju preko tira kravjo vprego Anton Peršuh. Radi slabega sluha in vida ni opazil bližajočega se brzovlaka Pragersko-Kotoriba. Lokomotiva je odtrgala eno kravo od voza in jo vrgla s proge, druga je obvisela na odbijačih stroja. Obe kravi

Kitajsko branijo z orožjem tudi Kitajke. Pri zavzetju Jehola so zajeli Japonci tri kitajske vojake in med temi vidimo levo žensko v vojaški preobleki. — Desno: Japonske čete počivajo pri prodiranju proti Kitajcem v najhujšem mrazu na prostem v snegu.

sta bili ubiti, Peršuh in voz sta ostala po naključju nepoškodovana.

Smrtina nesreča. Dne 29. marca se je pripetila v Spuhlji pri Ptujju nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev v osebi 72-letnega prevžitarja Ivana Vičarja iz Brstja. Po cesti iz Ptujja je pridrdral na vojaškem motornem kolesu pilot-narednik Majcen iz Zagreba. Srečanje s starčkom je bilo tako nevarno, da je bil umik nemogoč. Motorno kolo je podrl Vičarja z vso silo na tla. Narednik se je takoj zavzel za ponesrečenca, ga spravil v bolnico v Ptuj, kjer je pa že kmalu podlegel poškodbam.

Pred cerkvijo dva obstrelil in enega obklal. Pri Sv. Andražu v Slov. gor. se je odigral v nedeljo ob pol desetih dopoldne, ko je šlo največ ljudi k službi božji, pred farno cerkvijo krvav zločin, ki je vse obsodbe vreden in kriči po strogi obsodbi podivjanega krivca. Pijani Franc Kocuvan je oddal proti kmečkemu sinu Francu Žmavcu iz samokresa strel, ki je zgrešil cilj in ranil po nedolžnem 13letnega Janeza Andrašiča iz Erjavcev in 16letnega Franca Lovreca iz Smolincev. Žmavc, katerega strel je slučajno ni zadel, je zbežal proti cerkvi, da bi se skrivil pred ponovnim napadom. Kocuvan je dohitel bežečega pred cerkvenimi vrati in mu je zasadil nož globoko v hrbet. Obklani se je zgrudil nezavesten in je njegova poškodba tako opasna, da zdravnik ni dopustil takojšnjega prevoza v bolnico. Župan od Sv. Andraža Tomaž Toš je napadalca začasno zaprl v občinski zapor, nakar ga je predal orožnikom, ki so našli pri njem pištolo in dva noža. Kocuvan je priznal po aretaciji, da je obklal Žmavca iz starega sovraštva. Ko so Andraževčani videli pred cerkvijo zagrešeno krvavo dejanje, so se razbežali na vse strani in služba božja je bila preložena za kratek čas.

Požig in izsiljevanje. Mariborsko sodišče je obravnavalo dne 30. marca tale slučaj: 42letni delavec Mihael Lange je zažgal dne 8. novembra l. l. na dvorišču župnišča v Murski Soboti kup

Pri slabi prebavi želodca

zaprтости, napihnjenosti, hemeroidih in slabem delovanju čreves, arterioskleroze itd. izvrstno deluje, osvežuje in čisti kri

„Planinka“ čaj Bahovec

ker 1. razkroji snovi v človeškem telesu, 2. izloči jih iz telesa in 3. okrepi in obnavlja celokupni organizem. Dolgoletne izkušnje so dokazale, da „Planinka“ čaj ne ustvarja krče, ampak blago čisti in tera na vodo. — Originalen zavitek Din 20.— v lekarnah in drogerijah.

Reg. br. 1349, od 6. VII. 1932.

slame. Gasilci so s težavo oteli blizu goreče slame stoječa poslepja. Isti M. Lange je letos meseca januarja pisal okrožnemu zdravniku dr. Vučaku pismo, v katerem je zahteval od njega takojšnjo položitev 1000 Din, sicer bi mu podtaknil ogenj. Lange je očitana dejanja tajil, a pod težo dokazov je bil obsojen na triletno ječo.

Smrtina žrtev alkohola. V Cankovi v Prekmurju so obhajali žegnanje in na večer je došlo med pijanimi fanti do pretepa. Na bojišču je obležal Josip Fönos, mizar iz Cankove, oče štirih otrok. Po prepeljavi v bolnico v Radgono je zabodeni izdihnil. Uboj je priznal Franc Martinec.

Smrt urednika glasila nemške manjšine v dravski banovini. Dne 31. marca je umrl v celjski bolnici po hudi operaciji 43letni g. Franc Schauer, urednik v Celju izhajajoče »Deutsche Zeitung«, ki je glasilo nemške manjšine v dravski banovini. Pokojni je bil rodом iz Kočevja in bivši poslanec.

Smrt pod vozom. Dne 29. marca se je zgodila v Drešnji vasi pri Petrovčah nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev v osebi služkinje g. Kopšeta, policijskega uradnika v Celju, ki stanuje v zgoraj navedeni vasi. Pri hiši g. Šribarja v Drešnji vasi je vrgel voz služkinjo po cesti in jej povzil glavo, in je nastopila smrt kmalu po nesreči.

Kozolec pogorel. Dne 29. marca krog 11. ure v noči je uničil požar kozolec posestnika Janka Kobaleta pri Sv. Ju-

riju ob Taboru. Pevcem cerkvenega zbora, ki so imeli ob izbruhu požara svojo pevsko vajo, gre zasluga, da se ni vnel še drugi kake 4 m od gorečega objekta stoječi kozolec. Ljudje krivijo požigalčev roko.

Uboj s kolom. Hrastovšek iz Artič je prišel v Pišce na Mali vrh na delo v vinograd. V noči sta ga pričakala dva fanta in sta ga pobila s koli tako hudo, da je med prevozom v bolnico v Brežice izdahnul.

Padel s kozolca in se ubil. Na Gornjem Logu v okolici Litije pri Premzetovih se je podal 80letni gospodar Jože Kres po lestvi na kozolec, da bi pregledal, koliko je še krme. Na podu se mu je zlomila deska, padel je v globočino in se ubil.

Vlom v občinsko blagajno. V Kostanjevici pri Novem mestu so svedrovci v noči udrli skozi nezavarovano okno v pritličju v občinski urad in odnesli iz navrtane blagajne 12.000 Din gotovine.

Prijatelja med seboj. Mlada prijateljca Teran in Ažman sta pila v krčmi pri Klemčeku v Dupljah pri Kranju. Že proti jutru pred odhodom je padel Ažmanu stotak na tla, Teran ga je pobral in ga ni hotel vrniti Ažmanu, češ, da je njegov. Iz malenkostne zadeve se je izcimil prepri in Teran je potegnul nož, da bi z Ažmanom obračunal na krvav način. Teranu so pa še pravočasno odvzeli nož in ma ga vrnili, ko je obljubil, da bo pustil Ažmana pri miru. Až-

Od kedaj nagovor:
»Vla«?

Danes se skoraj niti ne zavedamo, da nagovarjamo sočloveka tako, kakor da bi isti predstavljal množico ljudi in se ne vprašujemo, od kod in kedaj je prišla ta oblika nagovora v navado. Pri nas, pri Angležih, pri Francozih in drugih civiliziranih narodih pa se sočlovek nagovarja vsaj tako, kakor da bi bil v množini navzoč pred človekom, ki ga nagovarja, do čim so šli Nemci tako daleč, da si ga predstavljajo v tretji množinski osebi, nekako odsotnega. S. Grimm, veliki pionir raziskovanja nemškega jezika, je to navado

Pavel Keller:

13. nadaljevanje.

„Skrivnostni studenec“

Roman.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

Pač je bila tudi žetev zopet dobra, toda bila je večjidel zastavljena ali prodana že na steblo. Na novo obleko jih večina več misliti ni smela; čevljarju so ostajali podplate na dolgu. Gostilne so bile prazne, le tu in tam je imel še kdo za kozarec vina. Kako trdo življenje!

In vzplamtelo je zopet staro sovraštvo vaščanov do meščanov, sovraštvo, ki je bilo zlasti med vojno tako kvarno. Nesrečni očitki so zopet začeli leteti sem in tja. Vlada je delala hude pogreške, ker je često tako neusmiljeno izterjevala davke in mestne strankarske prvake postavljala na čelo čisto kmetskimi okrajem, može torej, ki o posebnem kmetskem življenju, o kmetovih mislih in potrebah niso imeli nobenega pojma, ki so v svoji otopeli strankarski zagriženosti kmeta sovražili, ga imeli za požeruha,

zahrbtnega obojavljaja v plačevanju davkov, ki ga je treba pošteno naviti.

Kmetje pa so videli v meščanih samo lenuhe, katere morajo oni živiti. Niso mogli doumeti, kako more iti meščan na izprehod, pa še lepo oblečen. Izprehod so zaničljivo imenovali golo postopanje. Župnik si med tednom ni upal izprehoditi se po polju ali gozdu, iz bojazni, da bi ne vzbudil nejevolje. Učitelj, ki je bil sedaj že upokojen, je boječ ostajal doma v svoji tesni sobici, katero si je bil najel, ko je moral pustiti šolo in šolski vrt. Bal se je, iti na izprehod. Ne bi bilo prav. Čisto drug človek je bil njegov naslednik Blažič, doma iz mesta. Vsak dan je šel na izprehod. Ko so ga nekoč malo zbudili radi tega, je dejal: »Kdaj in kako bom hodil na izprehod, vam nič mar ni; sicer pa se ne izprehajam, ampak botaniziram.« — »Krmе išče za svoje kože,« je zavpil nekdo za njim; toda rekel je to s smehom, torej ni mislil nič slabega. — Učitelja Blažiča pa so kaj kmalu začeli imeti radi. Ko je tudi še pozimi hodil na izprehod in ga je nekdo povprašal, česa le sedaj išče za svoje

BOTRI IN BOTRICE, NE PRERIVAJTE SE

na dan birme pri stojnicah, kjer težko izberete primeren molitvenik in rožni venec ter druge spominkel. Kupite si to že vnaprej v

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

man se je odpeljal na kolesu proti domu. Na povratku ga je pričakal iz zasede Teran in mu prizadjal z nožem 6 opasnih ran. Ažmana so prepeljali v Ljubljano na zdravljenje, če bo sploh uspelo.

Neznanega roparja obstrelil. Na Trški gori pri Novem mestu je v noči udrl v hišo posestnice Femčeve tolovaj s samokresom v roki. Spečim je pretil, da jih postrelja, ako bi se kateri zganil ali zaklical na pomoč. Gospodinji je odnesel pet kovačev, obleko in posteljino. Isti lopov je v isti noči poskusil vlomilsko srečo pri Papeževih na Trški gori. 70letni gospodar se je pravočasno zbudil, snel puško s stene in oddal dva strela skozi okno. Po drugem strelu se je eden od vlomilcev zgrudil, a sta ga tovariša pograbila in odnesla. Drugo jutro so našli pred hišo mlako krvi in okrvavljen robec, ki je bil izmaknjen Femčevi.

Strašna letalska nesreča. Dne 29. m. m. je strmoglavilo na tla poštno letalo Bruselj—Berlin v bližini Essena, nekoliko kilometrov vzhodno od Dixmide. Od 10 potnikov jih je osem zgorelo pri živem telesu.

Plaz zemlje zasul 120 ljudi. Dne 28. marca je zasul plaz zemlje v južnoameriški državi Peru v pokrajini Truillo 120 ljudi, ki so se zadušili.

Letalska nesreča v Ameriki. Dne 31. marca je v severoameriški državi Kansas padlo z višin na tla letalo, v katerem se je vozilo 14 oseb iz Tuzle v Oklahamo. Nesreča je zahtevala 4 mrtve, 10 pa hudo ranjenih.

Reke, celine in oceani.

Majhne kapljice dolbejo mogočne skale in odnašajo največja gorovja, trohne rastlinstvo se sklada v silovita premogovna polja, komaj vidno majhne koralne živali gradijo velike otoke.

To večno spreminjanje zemeljske površine nam postane še bolj očitno, ako pomislimo, da so v zemeljski zgodovini izginila že cela ozemlja v morje kakor pravljica Atlantida, nekdanji most med starim in novim svetom. V današnji srednji in zapadni Evropi so postale nekoč velike dežele morja, a kjer se dvigajo danes velemesta, središča evropske kulture, so šumeli nekoč morski valovi. Odnašanje kopnine pod vplivom vode in vetra dviga morsko površino neprestano. Izračunali so, da se bodo vsi suhi deli sveta v teku 20.000 znižali povprečno za 1 meter. Ker je pa površina morij neprimerno večja, bode trajalo okroglo 80.000 let, da se bo morsk gladina dvignila za isti iznos.

Reke odnašajo zemljo polagoma v morje. Istočasno razdira tudi morje bregove in se zajeda v kopnine. To mo-

ra sčasoma popolnoma spremeniti današnji obraz zemlje. Stevenson je izračunal, da znaša pritisk valov na skalno obalo 30.000 kg na kvadratni meter. A kar se tiče odnašanja zemlje po rekah v morje, je Heine izračunal naslednje čase, v katerih bo določena reka odnesla ozemlje, ki ga namaka, za povprečno višino 1 m: za reko Pad v Zgornji Italiji 3600 let, za Gango v Indiji 7900 let, za Mississippi v Ameriki 18.000 let, za Ren v Nemčiji do Bonna 30.000 let. Springs ceni množino trdne snovi, ki jo odnaša Moza skozi Lüttich v Belgiji v dobi enega leta na 362 milijonov kg. Donava prenaša v istem času skozi Dunaj 14.300 milijonov kg trdnih snovi in bo v 18.000 letih znižala vse svoje ozemlje nad Dunajem za 1 meter. Izliv Mississippija meri 25.000 km ter napreduje vsako leto za 90 m v Mehiki izliv. Obe največji kitajski reki bosta napolnili v 100.000 letih vse Rume-no morje, v katero se izlivata. Niagarski slapovi nazadujejo vsako leto za povprečno 82 cm in v 45.000 letih bodo dosegli jezero Eric. Takrat jih bo pa — konec.

Uspehi tudi v neugodnih razmerah.

Katoliške organizacije se morajo v nekaterih državah boriti z velikimi težavami. Tam, kjer vlada duh frama-sonstva in lažnjivega svobodomiselstva, ni mesta za katoliška društva in za njihovo plodonosno delovanje. Da navedemo samo en slučaj: v Mehiki je sedaj tako. Framasoni, liberalci in komunisti, ki imajo to državo popolnoma v rokah, ne dovoljujejo nobenega verskega in cerkvenega udejstvovanja izven zidov cerkvenih zgradb; še celo

bogoslužje, ki se vrši v hišah božjih, je podvrženo strogi kontroli državne oblasti. V Španiji ni veliko boljše. Vendar pa se doslej ni posrečilo frama-sonsko-socialističnim motogcem zatreti vse katoliške organizacije. Kljub velikim težavam in oviram, ki jih delajo državne in samoupravne oblasti katoliškim mladinskim društvom, delujejo ta društva z veliko požrtvovalnostjo naprej. Dokaz za to je veliko zborovanje katoliške mladine, ki se je vršilo nedavno v mestu Santander. Udeležilo se je te velike skupščine nad 5000 zastopnikov organizirane katoliške mladine iz vseh delov Španije. Iz poročil, podanih na tej skupščini, je razvidno, da se katoliška mladinska društva z veliko brzino širijo po vseh krajih ter da je Katoliška mladinska zveza sedaj najmočnejša mladinska organizacija na Špan-

pririodopisne ure po zasneženem polju, je odgovoril: »Ptičjega mleka!«

Blažič je redil dve gosi; eno je hotel zaklati za Martinovo, drugo za božič. Krmil ju je samo s krompirjem in različnimi pomijami. Od tega se seveda nista mogli izrediti. Dan pred sv. Martinom pa mu je obe nekdo ukradel. Njegova vrla žena, ki bi bila svojemu možu in svojim štirim otrokom rada vendar enkrat prinesla na mizo kaj boljšega, je jokala in zahtevala, naj mož takoj prosi drugam, kajti v tej vasi so samo morilci, tihotapci in tatovi.

Toda kaj se je zgodilo na sveti večer, ravno ko so prižgali luči? Kaj je zagagalo tako na glas na šolskem dvorišču? Blažičevi goski sta bili zopet tam, bela in siva! Bili sta izpitani kakor dva odvojka in vsaka je imela listek, privezan okrog vratu. Na enem je bilo napisano: »Bili sva na reji«, na drugem pa: »Vesele božične praznike!« Tedaj je učitelj Blažič udaril z dlanmi in vzkliknil: »Nikoli ne bom prosil iz te vasi!«

Tudi za Colnarjeve so prišli hudi časi. Ana je ostala sama. Sin je študiral medicino; mož pa je sedel še vedno v ječi in ni dal glasu od sebe.

Da se je posvetil Karel medicini, je bil pravzaprav vzrok gospod graščak. Ta je bil namreč svetoval materi, naj pošlje sina študirat medicino, ne poljedelstva.

»Glejte,« je rekel, »četudi poljedelstvo doštudira, si pribori doktorat, pa zemlje ne bo imel, kjer bi svojo učenost lahko pokazal. In jaz — kakor tudi bi rad — bi ga ne mogel sprejeti v službo, kajti jaz takrat najbrž že ne bom imel več zemlje. Ne, ne, gospa, ne pomaga zapirati oči, če se bliska in treska vsenaokrog, če vsepovsod pobije toča in pogori. Nagibamo se — nagibamo vsi skupaj!«

Ana je sklenila svoje delavne roke v naročju in vzdihnila:

»Res je, — Bog se nas usmili — res je!«

In tako je Karel postal medicinec. Stari učitelj je nesel novico v kaznilnico ravnatelju, ta

označil za »madež v obleki nemškega jezika«, ki ga ne zamore nihče več izprati. Prvi povod za prehod od naravnega »ti« so dali rimski cesarji, ki so o sebi radi govorili kot »mi«. To navado so prevzeli vzhodno-gotski in frankovski vladarji zlasti v uradnih listinah, ki so bile sestavljene itak v latinščini. Razumljivo je torej, da so jih ljudje pričeli potem nagovarjati v množini. Ta navada se je potem razširila v viteške gradove in na vse odlične osebnosti, ki so bile po mnenju ljudi upravičene do posebnega spoštovanja. Tako so se ljudje med seboj vika-li do začetka novega